

Ohnivý anděl nad Ostravou

Národní divadlo moravskoslezské pokračuje ve svém seriálu **Operní hity 20. století** díly skladatelů, kteří Ostravu osobně navštívili.

HELENA HAVLÍKOVÁ

Po Hindemithově *Cardillacovi* a Stravinského *Životu prostopášíka* uvedlo *Ohnivého anděla* Sergeje Prokofjeva – u nás poprvé v kompletním rozsahu a v ruském originále. Předtím byl u nás nastudován pouze dvakrát – v roce 1963 v Brně a v roce 1981 v pražském Národním divadle, vždy jako mimořádná událost.

Je to podivná, spíše filozofická opera. Prokofjev (1891–1953) byl fascinován stejnojmenným románem ruského symbolisty Valerije Brjusova z roku 1908. Míchá reálná historická fakta Německa 16. století s mysteriálními vizemi a filozofickými úvahami o povaze dobra a zla. Vystupují v ní zástupci bílé i černé magie, například humanistický učenec, ale i okultista a teozof Agrippa nebo Faust vedle Mefista. Ohnivý anděl je ale hlavně reflexí Brjusovova vlastního milostného několikaúhelníku: se svým přítelem milovali stejnou (navíc vdanou) ženu. Prokofjev se s *Ohnivým andělem* dost natrápil (dokončil ho v roce 1927) a za svého života se uvedení nedočkal. Výsledný tvar má pět jednání – první čtyři spíše vyprávějí než rozehrávají okolnosti vztahů dívky Renaty, rytíře Ruprechta a hraběte Heinricha. V pátém jednání se vyprávění „zvrtné“ do orgiastické extáze a končí rozhodnutím Inkvizitora Renatu za její obcování s ďáblem upálit.

Hranice dobra a zla je v opeře rozostřena natolik, že spíše otvírá otázky, než aby na ně jednoznačně odpovídala: Je ohnivý an-

Opera o posedlé dívce FOTO NDM

děl poslem nebes, nebo pekel? Je Inkvizitor duchovním pastýřem, nebo vyslancem pekla? Je Renata čistá, nevinná nevěsta anděla nebeského, nebo posedlá temnými démony a právem vystavena exorcismu? Je pro ni smrt na hranici vlastně úlevou (ostatně Brjusovova milanka nakonec volila sebevraždu)?

Ostravská inscenace tyto otázky pokládá s plnou naléhavostí především v hudebním nastudování Roberta Jindry s velmi dobře hrajícím orchestrem a vynikajícím obsazením. Najít inscenační klíč k *Ohnivému andělovi* přitom není snadné, navíc pěvecký part Renaty (dramatický soprán), ale i Ruprechta (baryton) jsou extrémně náročné. Je dobře, že režisér Jiří Nekvasil spolu se scénografem Petrem Matáskem a výtvarnicí kostýmů Martou Roszkopfovou ještě posilují mnohoznačnost a nadčasovost témat opery. Výtvarný mix se rozmáchl od středověku přes dohled komunistické tajné policie, jejíž představitelé si vše svědomitě zapisují do rudých knížek se zlatou hvězdou, až po laserový soubor Ruprechta a Heinricha. Nekvasil propojuje respekt ke scénickým poznámkám a situa-

cím, jak je popisují postavy, s volnými asociacemi. Heinrich (němá role v podání Petra Sýkory), v Renatiných vidinách popisovaný jako zářící zlatý anděl, má tedy zlatý frak a buřinku a nezúčastněně kouří. Renata je kombinací „čertice“ v paruce s černými kudrnatými vlasy, v ostře růžových koktejlových šatech poběhlice a nevinnosti s dívčí tváří Morenike Fadayomi. Tato sopranistka podala po všech stránkách strhující, v našich podmínkách mimořádný výkon a upoutala na sebe většinu pozornosti. V sebestředné zahleděnosti její Renaty se až ztrácel důvod Ruprechtovy „posedlosti“ touto zvláštní dívkou – basista Ulf Paulsen byl v této roli přitom také naprosto svrchovaný. A Peter Mikuláš dokázal jako Inkvizitor hřmot nad naplno rozehraným orchestrem i sborem ve fortissimu i na vysoko zdvižené plošině. Také ostatní sólisté se zhostili svých rolí suverénně s plným nasazením.

Inscenace *Ohnivého anděla* ještě více potvrdila vedoucí postavění ostravského operního souboru u nás i oprávnění ceny za významný počín v oblasti operní divadla, kterou udělil výbor Jednoty hudebního divadla v rámci festivalu Opera 2015 Robertu Jindrovi a jeho týmu za vedení tohoto souboru. Toto většinové rozhodnutí výboru lze respektovat, ale není možné vynechat a je třeba zdůraznit, že na dlouhodobém promyšleném programu ostravské opery se společně s Robertem Jindrou, který zastával pozici hudebního ředitele, nepominutelně podílel a podílí také ředitel Národního divadla moravskoslezského Jiří Nekvasil.

Sergej Prokofjev: Ohnivý anděl

Dirigent: Robert Jindra, Jan Kučera

Režie: Jiří Nekvasil

Scéna: Petr Matásek

Národní divadlo moravskoslezské, premiéra 26. 2.